

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 672/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o., Zámocká 5, Bratislava, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 13Tp/1/2024 z 21. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práv podľa čl. 17 ods. 1 a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 13Tp/1/2024 z 21. februára 2024. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je obvinený z obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona.
3. Uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/1Gv59/18/1000-223 z 5. januára 2024 bol podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku zaistený majetok sťažovateľa, a to z dôvodu, že sťažovateľ je stíhaný za trestný čin, pri ktorom vzhľadom na jeho povahu a závažnosť a na jeho pomery treba očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku.
4. Proti tomuto uzneseniu úradu špeciálnej prokuratúry podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej špecializovaný súd napadnutým uznesením z 21. februára 2024 rozhodol tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

5. Podstatou sťažovateľovej argumentácie v ústavnej sťažnosti sú dva okruhy námietok. Sťažovateľ v prvom rade namieta, že rozhodovanie o jeho sťažnosti proti rozhodnutiu úradu špeciálnej prokuratúry o zaistení majetku nie je v zmysle § 51 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) a ani podľa príslušného rozvrhu práce špecializovaného súdu zverené sudcovi podľa rozpisu služieb, a teda sudca, ktorý mal rozhodnúť o jeho sťažnosti, mal byť určený náhodným výberom. Z uvedeného podľa názoru sťažovateľa vyplýva, že sudca špecializovaného súdu JUDr. Púchovský, ktorý napadnutým uznesením z 21. februára 2024 rozhodol o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu úradu špeciálnej prokuratúry o zaistení jeho majetku, bol určený v rozpore so zákonom, keďže nebol určený náhodným výberom.

6. V druhom rade sťažovateľ vo vzťahu k samotnému zaisteniu svojho majetku namieta, že predmetným uznesením úradu špeciálnej prokuratúry v spojení s napadnutým uznesením špecializovaného súdu z 21. februára 2024 mu bol generálne zaistený celý majetok, a to neprimeraným spôsobom. Úrad špeciálnej prokuratúry a následne ani špecializovaný súd vôbec nezohľadnili skutočnosť, že sťažovateľ nemá z čoho pokrývať základné životné potreby či uhrádzať trovy obhajoby, a vôbec sa nezaoberali testom proporcionality.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu jej neprípustnosti [§ 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

9. Ústavný súd konštatuje, že námietka sťažovateľa týkajúca sa nezákonného obsadenia súdu (určenia zákonného sudcu) predchádza jeho námietke týkajúcej sa dostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia. Povedané inak, ak by vo veci sťažovateľa bol určený sudca na rozhodnutie o jeho sťažnosti v rozpore so zákonom, a teda aj ústavou (čl. 48 ods. 1), uvedené by samo osebe predstavovalo dôvod na zrušenie napadnutého uznesenia, a to bez ohľadu na prípadnú dôvodnosť jeho ďalších námietok.

II.1. K zákonnosti a ústavnosti určenia zákonného sudcu:

10. V súvislosti so sťažovateľom namietanou nezákonnosťou a neústavnosťou určenia zákonného sudcu špecializovaného súdu rozhodujúceho o sťažovateľovej sťažnosti proti predmetnému prvostupňovému uzneseniu úradu špeciálnej prokuratúry ústavný súd na úvod konštatuje, že z jeho

rozhodovacej činnosti mu je známe, že sťažovateľ identické námietky spochybňujúce zákonnosť a ústavnosť určenia zákonného sudcu špecializovaného súdu uplatnil aj vo svojej predchádzajúcej ústavnej sťažnosti (smerujúcej proti predchádzajúcemu uzneseniu špecializovaného súdu z 21. novembra 2023, ktorým špecializovaný súd zamietol predchádzajúce uznesenie úradu špeciálnej prokuratúry o zaistení majetku sťažovateľa z 9. októbra 2023, pozn.), o ktorej ústavný súd rozhodol nálezom č. k. IV. ÚS 480/2024-60 z 27. mája 2025, v ktorom vyhodnotil tieto námietky sťažovateľa ako nedôvodné. Od záverov, ku ktorým ústavný súd dospel v predmetnom náleze vo vzťahu k tomuto okruhu námietok sťažovateľa, nemá ústavný súd dôvod odkloniť sa ani pri ústavnom prieskume aktuálnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

11. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

12. V súvislosti so sťažovateľom namietanou nezákonnosťou a neústavnosťou určenia zákonného sudcu špecializovaného súdu rozhodujúceho o sťažovateľovej sťažnosti proti predmetnému prvostupňovému uzneseniu úradu špeciálnej prokuratúry ústavný súd najprv poukazuje na relevantnú právnu úpravu:

13. Podľa § 51 ods. 3 zákona o súdoch ak nie je možné prideliť vec náhodným výberom a ide o potrebu pridelenia veci na rozhodnutie bez zbytočného odkladu v prípadoch rozhodovania o ustanovení obhajcu, o príkaze na zatknutie, o väzbe, o príkaze na domovú prehliadku, o príkaze na odpočúvanie a záznam telekomunikačných činností, o príkaze na vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo iných záznamov, o príkaze na vyšetrovanie duševného stavu, o súhlase na použitie informačno-technických prostriedkov, o neodkladnom opatrení podľa osobitného zákona a v ďalších prípadoch ustanovených osobitným zákonom, veci sa pridelujú v súlade s rozvrhom práce spôsobom určeným v rozvrhu práce tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Na príslušnom mestskom súde sa do rozvrhu služieb podľa § 50 ods. 2 písm. h) zaraďujú všetci sudcovia, ktorých prevažujúci obsah ich rozhodovacej činnosti tvorí trestnoprávna agenda.

14. Podľa § 191 písm. d) Trestného poriadku o sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým prokurátor zaistil majetok obvineného podľa § 425 ods. 1, rozhoduje sudca pre prípravné konanie súdu, ktorý je príslušný na konanie v prvom stupni, a to spravidla do piatich pracovných dní od predloženia veci súdu.

15. Podľa rozvrhu práce špecializovaného súdu na rok 2024 (ďalej len „rozvrh práce“) časti B oddielu II bodu II.1.1 všetky veci s výnimkou vecí uvedených v § 51 ods. 3 zákona o súdoch budú pridelované náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelených vecí.

16. Podľa rozvrhu práce časti B oddielu II bodu II.1.3 náhodným výberom nie je možné prideliť vec, v ktorej je potrebné rozhodnúť bez zbytočného odkladu, a to v prípadoch rozhodovania o: ustanovení obhajcu, príkaze na zatknutie, väzbe, príkaze na domovú prehliadku, príkaze na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky, príkaze na vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo iných záznamov, príkaze na vyšetrovanie duševného stavu, súhlase na použitie informačno-technických prostriedkov podľa zákona č. 166/2003 Z. z. (zákon o ochrane pred odpočúvaním), príkaze na sledovanie osôb a vecí, príkaze na zistenie a oznámenie údajov o uskutočnenej telekomunikačnej prevádzke, príkaze na použitie agenta.

17. Podľa rozvrhu práce časti B oddielu II bodu II.1.4 vo vymenovaných prípadoch v prípravnom konaní rozhoduje sudca pre prípravné konanie s nariadenou pracovnou pohotovosťou s výnimkami upravenými v oddiele V tohto rozvrhu práce. Sudca pre prípravné konanie rozhoduje pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu podľa Trestného poriadku, ako aj podľa zákona o ochrane pred odpočúvaním.

18. Základné právo na zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Toto základné právo je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolani podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada stabilného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (z rôznych dôvodov a pre rozličné účely) výber sudcov „*ad hoc*“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09, III. ÚS 212/2011).

19. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť o nej, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový (IV. ÚS 479/2013, I. ÚS 249/2017).

20. Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom ustanovené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06, III. ÚS 212/2011).

21. Účelovosť spočívajúca v „*ad hoc*“ výbere sudcov predstavujú v zmysle judikatúry predovšetkým situácie, ak by k výberu sudcu nedochádzalo na základe vopred určených všeobecných pravidiel (ale napr. na základe diskrecie súdnych autorít, pozri rozsudok vo veci DMD GROUP, a.s., proti Slovensku z 5. 10. 2010, sťažnosť č. 19334/03, bod 60, tiež nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2769/15 z 15. júna 2016), prípadne by dochádzalo k nedôvodnej zmene už určeného zákonného sudcu (IV. ÚS 459/2012, IV. ÚS 479/2013, I. ÚS 249/2017). Jednou zo základných požiadaviek základného práva na zákonného sudcu je totiž predvídateľnosť a transparentnosť obsadenia súdu vrátane zastupovania sudcov.

22. Z pohľadu práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. práva na nestranný súd v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru je potrebné pripomenúť, že tieto samy osebe

nestanovujú konkrétne ústavnoprávne požiadavky na zákonnú úpravu určenia príslušného súdu a sudcu ani konkrétny spôsob úpravy rozvrhu práce (porov. rozsudok vo veci Henryk Urban a Ryszard Urban proti Poľsku z 30. 11. 2010, sťažnosť č. 23614/08, bod 46).

23. Prvou otázkou, ktorú je v tejto veci potrebné zodpovedať, je otázka zákonnosti, a teda aj ústavnosti systému určenia zákonného sudcu, ako aj jeho konkrétneho určenia v rámci tohto systému (v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi, pričom príslušnosť súdu ustanoví zákon).

24. Ústavný súd v predmetnom náleze č. k. IV. ÚS 480/2024-60 z 27. mája 2025, ktorým rozhodol o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľa, v tejto súvislosti poukázal na to, že špecializovaný súd pri určovaní zákonného sudcu na rozhodovanie o sťažnosti obvineného proti uzneseniu o zaistení majetku obvineného podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku vychádza z názoru, že v „ďalších prípadoch ustanovených osobitným zákonom“ podľa § 51 ods. 3 zákona o súdoch možno zahrnúť aj rozhodovanie podľa § 191 Trestného poriadku (rozhodovanie o sťažnosti sudcom pre prípravné konanie), pričom v prípravnom konaní je príslušný na rozhodnutie len sudca pre prípravné konanie s nariadenou pracovnou pohotovosťou, ktorému nie sú pridelené veci náhodným výberom prostredníctvom aplikácie, ale podľa rozpisu služieb sudcov pre prípravné konanie.

25. Nadväzujúc na uvedené, ústavný súd v predmetnom náleze z 25. mája 2025 konštatoval, že tento postup špecializovaného súdu vychádza z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o spravovacom poriadku“), v zmysle ktorej sa veci, ktoré sa zapisujú do súdnych registrov Tp a Ntt, neprijímajú prostredníctvom podateľne, ale sa priamo odovzdávajú sudcovi pre prípravné konanie, ktorý má nariadenú pohotovosť (§ 130 ods. 3), pričom do súdneho registra „Tp“ na Špecializovanom trestnom súde sa zapisuje aj sťažnosť proti rozhodnutiu o zaistení majetku [príloha č. 1 časť IV bod 2 písm. i) vyhlášky o spravovacom poriadku].

26. Vo vzťahu k výkladu § 51 ods. 3 zákona o súdoch a § 191 Trestného poriadku v spojení s príslušným rozvrhom práce a s odkazom na citované ustanovenia vyhlášky o spravovacom poriadku, z ktorej rozvrh práce vychádza a ktorá je pre špecializovaný súd taktiež záväzná, ústavný súd v predmetnom náleze z 27. mája 2025 konštatoval, že výklad špecializovaného súdu (a to aj v prípade, ak by do úvahy prichádzal aj potenciálne iný výklad (napr. ten prezentovaný sťažovateľom) nemožno považovať za svojvoľný, prípadne za taký, ktorý by zjavne obchádzal zmysel a účel zákona (porov. rozsudok vo veci Lavens proti Lotyšsku z 28. 11. 2002, sťažnosť č. 58442/00, bod 114), resp. že by spôsob pridelovania vecí na špecializovanom súde vo výsledku nespĺňal požiadavku predvídateľnosti a transparentnosti (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 2053/12 z 1. novembra 2012). Sťažovateľom prednesená argumentácia nevyvracia zákonnosť postupu špecializovaného súdu, ktorý rovnakým spôsobom ako vo veci sťažovateľa postupuje aj v iných obdobných veciach a sudcom pre prípravné konanie veci prideluje výlučne na základe nariadenej pracovnej pohotovosti. Ústavný súd v predmetnom náleze prisvedčil sťažovateľovi v tom, že rozvrh práce špecializovaného súdu by mohol byť formulovaný presnejšie (ak by rozhodovanie podľa § 191 Trestného poriadku bolo zaradené aj v zozname vecí v časti B oddiele II bode II.1.3), to však nespochybňuje skutočnosť, že pri pridelovaní sťažovateľovej veci

zákonnému sudcovi sa postupovalo podľa vopred určených pravidiel majúcich rozumnú a dokonca jednoznačnú oporu v zákone, ktorého použitie je pre dotknutú otázku záväzne pre súd určené § 561 Trestného poriadku a vykonávacou vyhláskovou úpravou. To znamená, že vec nemohla byť pridelená náhodným výberom *de iure* ani *de facto* (nastavenie generátora pridelenia vecí podľa súdnych registrov), čo zodpovedá jednotnej praxi výkonu súdnictva, nielen na špecializovanom súde.

27. Nadväzujúc na uvedené, ústavný súd v predmetnom náleze z 27. mája 2025 doplnil, že rozhodovanie podľa rozpisu služieb vo veciach, v ktorých nie je možné prideliť vec náhodným výberom a ide o potrebu pridelenia veci na rozhodnutie bez zbytočného odkladu (§ 51 ods. 3 zákona o súdoch), nemožno ako také považovať za rozhodovanie narušajúce základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 2053/12 z 1. novembra 2012). Rozhodovanie podľa vopred určeného a transparentného rozpisu služieb vo vopred určených situáciách totiž sleduje legitímny cieľ zabezpečenia efektívneho výkonu spravodlivosti a ochrany základných práv. Ústavný súd zároveň poukázal na skutočnosť, že vo veci sťažovateľa takto určený sudca rozhodoval „iba“ o dočasnom obmedzení užívania majetku sťažovateľom, teda nešlo z jeho strany o konečné meritórne rozhodnutie o práve sťažovateľa vlastníť majetok v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy. Ústavný súd už judikoval, že samotný obsah zákonnej úpravy inštitútu zaistenia majetku obvineného v trestnom konaní, resp. úroveň prísnosti tejto právnej úpravy signalizujú, že ide o zásah menej intenzívny v porovnaní s väzbou, keďže je rozhodovanie o nariadení zaistenia majetku zverené v prípravnom konaní orgánu činnému v trestnom konaní – prokurátorovi, nie súdu, kde súd „vstupuje do hry“ až v prieskumnom stupni. Takisto test splnenia podmienok na zaistenie majetku nevyžaduje posúdenie kvality dôkaznej situácie na účel potvrdenia dôvodnosti podozrenia zo spáchania vyšetrovaného trestného činu, ako to je pri väzbe, ale predpokladom je len samotná existencia vedeného trestného stíhania obvineného pre kvalifikovaný trestný čin (II. ÚS 534/2021).

28. Vychádzajúc z uvedených čiastkových záverov, ústavný súd vo vzťahu k aktuálnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa (v zhode so závermi, ku ktorým ústavný súd dospel v predmetnom náleze z 27. mája 2025) konštatuje, že (i) spôsob určenia zákonného sudcu na špecializovanom súde vyplývajúci z rozvrhu práce nepredstavuje spôsob zjavne obchádzajúci zmysel či účel zákona (zákona o súdoch a Trestného poriadku) a že (ii) príslušný sudca špecializovaného súdu bol ako zákonný sudca určený v súlade s týmto rozvrhom práce.

29. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej nezákonnosť a neústavnosť určenia zákonného sudcu špecializovaného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2. K dostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia:

30. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietanú nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia špecializovaného súdu z 21. februára 2024 (ktorým špecializovaný súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu úradu špeciálnej prokuratúry o zaistení majetku sťažovateľa podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku), ústavný súd poukazuje na to, že podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je neprípustný. Podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak to ustanovuje zákon o ústavnom súde

v § 132 ods. 2 alebo § 142 ods. 2. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

31. Ústavný súd pripomína, že v zmysle princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013, IV. ÚS 68/2020 a i.).

32. Konceptia konania o ústavnej sťažnosti je totiž založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Jedinú výnimku z tohto pravidla predstavuje § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky nápravy, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré však sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti netvrdil, tým menej preukazoval.

33. Ústavná sťažnosť teda má byť podaná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci (IV. ÚS 68/2020, II. ÚS 559/2021, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 156/2023).

34. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanovuje, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu delby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci.

Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie (IV. ÚS 68/2020, II. ÚS 559/2021, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 156/2023).

35. Nadväzujúc na uvedené, ústavný súd poukazuje na to, že v rámci svojej rozhodovacej činnosti už dospel k záveru, že medzi iné právne prostriedky, ktoré je sťažovateľ povinný pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu vyčerpať na ochranu svojich práv a slobôd, patrí v prípade zaistenia peňažných prostriedkov žiadosť o zrušenie, resp. obmedzenie zaistenia peňažných prostriedkov v zmysle § 95 Trestného poriadku a následné podanie sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí tejto žiadosti (I. ÚS 122/2018, I. ÚS 235/2021). Obdobne aj v prípade zaistenia nároku poškodeného podľa § 50 Trestného poriadku ústavný súd dospel k záveru, že medzi iné právne prostriedky, ktoré je sťažovateľ povinný pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu vyčerpať na ochranu svojich práv a slobôd, patrí žiadosť o zrušenie, resp. obmedzenie zaistenia nároku poškodeného a následné podanie sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí tejto žiadosti (II. ÚS 244/2025). Prezentované právne úvahy možno podľa ústavného súdu primerane aplikovať aj na zaistenie majetku podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku.

36. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že podľa § 425 ods. 2 Trestného poriadku osoba, ktorej majetok bol zaistený, má právo žiadať o zrušenie alebo obmedzenie zaistenia. O takej žiadosti musí predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor bezodkladne rozhodnúť. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť. Ak sa žiadosť zamietla, osoba, ktorej majetok bol zaistený, ju môže, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí 30 dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť; inak sa o nej nekoná.

37. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že citovaná právna úprava umožňovala (resp. ešte stále umožňuje) sťažovateľovi, aby požiadal o zrušenie zaistenia alebo obmedzenie zaistenia majetku. O takejto žiadosti sa rozhoduje uznesením, proti ktorému je prípustná sťažnosť, ktorá nemá odkladný účinok (§ 185 ods. 6 Trestného poriadku *a contrario*). V konaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a rovnako tak konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia (§ 192 ods. 1 Trestného poriadku) a následne nadriadený orgán buď sťažnosť zamietne (§ 193 Trestného poriadku), alebo zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie, rozhodne vo veci sám alebo uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol (§ 194 ods. 1 Trestného poriadku).

38. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti konštatuje, že sťažovateľ v rámci nej netvrdil, o to menej preukázal vyčerpanie tohto právneho prostriedku na ochranu označených základných práv.

39. Možno tak zhrnúť, že sťažovateľ nevyčerpal všetky prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu označených základných práv v trestnom konaní účinne poskytuje, keďže nepodal žiadosť o zrušenie alebo obmedzenie zaistenia majetku podľa § 425 ods. 2 Trestného poriadku.

40. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nevyužil právny prostriedok ochrany svojich práv, ktorý mu osobitný predpis (Trestný poriadok) účinne poskytuje a na ktorého použitie je oprávnený, bolo potrebné jeho ústavnú sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietnuť ako neprípustnú podľa

§ 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

41. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu